

Ez a legjobb képem,

mondta a festő, és még egy vonást tett a képre. Még nincs ugyan kész, de nemsokára!

Aztán leültek vacsorázni, még világos volt, de az elsötétítés és a gyerekek miatt is korán kezdtek.

Anya és a nagyi nem volt zsidó, de apa igen, ezért aztán nagyon kellett vigyázni, nehogy kitudódjon, hogy itthon van, mindenkinek azt mondtuk, elment Svájcba. A festményt naponta le kellett takarni, nehogy baj érje, hiszen kicsi volt a hely, mi pedig nem mindent vettünk komolyan, pedig kellett volna. Szerdán ebéd után, egy rövid csengetést követően bejöttek a fekete egyenruhások. Nem tudtuk, mi lesz, azért érdeklődve figyeltünk a konyhából. Anyát nem bántották, de apa hatalmas pofont kapott az elején. Mi rohantunk be, hogy megvédjük, de anya elkapott, magához húzott, és kivitt volna a konyhába, de apa kiabálni kezdett, hogy a képet ne...! Ekkor lelőtték. Rettenetesen féltünk, de semmi bajunk nem történt, a könny a szemünkből befelé folyt és csak este, lefekvéskor szakadt ki belőlünk a sírás, és csak sírtunk reggelig. Azóta is, ha álmodok, minden esetben látom, ahogy apa ott áll, kezében az ecset, és az eldőlt test, ecsettel a kézben, egy ferde ívben húz egy vonalat a képre. Reggel elköltöztünk. Egy évig voltunk nagyinál és aztán csendben, nehogy más is észrevegye, elhagytuk az országot. Bostonban jártuk ki az iskoláinkat.

Boston nekünk nem pótolta Pestet, de tudtuk, hogy oda már nem mehetünk vissza, tehát elfogadtuk, úgy, ahogy volt. Tanultunk, már csak azért is, mert a célunk a tudáson kívül, a megmaradás, és a megmutatás volt. Hogy hiába vettek el tőlünk mindent, meg fogjuk, és meg is tudjuk mutatni, hogy megmaradunk, pedig el akartak tüntetni a föld színéről. Ezért is jöttünk el, kicsit túl messzire, felejteni, és újrakezdeni.

Eltelt huszonöt év, mind a ketten jó állásban voltunk, tisztességesen megfizettek, földrészeken átívelő munkakörünk volt, megbecsültek. Összetartva, egymást támogatva éltük a mindennapjainkat, és kutattuk az elrabolt vagytonokat, és az eredeti tulajdonosokat. Képek, bútorok, műtárgyak voltak a kutatási témák, és a még élő, már meghalt, vagy az örökösök nyomai a végcél. A háború nyo-

mai sok évtized után is beárnyékolták a napjainkat. Sok elrabolt holmi került vissza jogos tulajdonosához általunk. Minden akciónk után elégedetten ültünk le a hallban, és elkortyolgattunk egy csésze forró teát.

Kiállításokra jártunk, mert ott véltük megtalálni azokat a képeket, amik valakiknek az otthonából tűntek el 1944–45-ben. Éppen egy hosszabb útra készültünk, mert Párizsban volt meghirdetve egy aukció, ahol vélhetően néhány rablott holmi is gazdát cserélhet. De a helyi újság kulturális rovatában láttuk meg a hirdetést, hogy ismeretlen festők művei lesznek kiállítva, mától. Elmenjünk? Menjünk, volt az egyetlen válasz.

A csarnokba beléptünk, és rögtön egy kép vonzotta a szemünket, nem engedve másfelé nézni. Közepes méretű festmény volt, egy hosszú festéknyom választotta el két részre az alkotást. Mint egy szivárvány, ferdén. A semmiből a semmibe vezetett a vonal. Életünk vonala volt. Zárásig néztük, és még ott a helyszínen megvettük. Saját bőrünkön éreztük meg, milyen érzés a munkánk gyümölcse.

Bugyács Sándor: A kastély